

M.A. (PART - II)

-: ECONOMICS:-

Agriculture Economics

(Paper – II) (June-2019)

(Time : 3 Hours)

(Total Marks : 100)

Check whether you have got the right question paper.

- N.B.:**
- 1) **Question No.1 is compulsory.**
  - 2) **Answer ANY THREE questions from the remaining SIX.**
  - 3) **All questions carry equal marks.**

1. Write notes on **any THREE** of the following :
  - a) Pesticide management.
  - b) Types of Farming.
  - c) Agricultural taxation in India.
  - d) Role of agricultural extension.
  - e) Gender-based Income Disparities.
  - f) Impact of WTO on agriculture.

2. Explain the following theories of agriculture development :
  - a) Lewis
  - b) Mellor

3. Critically examine the Public Investment on Major Medium and Minor Irrigation in India.

4. What is New Technology? Discuss in details Impact on the Development Through.
  - a) Productivity Per-hector.
  - b) Employment of Labour.
  - c) Real Wages.

5.
  - a) Describe the impact of Financial Sector reforms on rural credit.
  - b) Explain the advantages and disadvantages of Micro Finance in India.

6. Attempt **ANY TWO** of the following :
  - a) Explain the Urban Rural Income Disparities.
  - b) Role of the research in Indian Agriculture.
  - c) Explain the methods of surplus extraction.

7. Attempt **ANY TWO** of the following :
  - a) Explain the Abolition of Intermediaries.
  - b) Foreign Capital and Indian Agriculture.
  - c) Agrarian Reforms and Peasant Movement.

(मराठी रूपांतर)

(वेळ : ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : १) प्रश्न क्र.१ अनिवार्य आहे.
२) उर्वरित सहा प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
३) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
४) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

१. खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा :

- अ) कीटकनाशके व्यवस्थापन.
ब) शेतीचे विविध प्रकार.
क) भारतातील कृषीवरील कर आकारणी.
ड) कृषी विस्तारकांची भूमिका.
इ) लिंग आधारित उत्पन्न विभेद.
फ) जागतिक व्यापार संघटनेचा शेतीवरील प्रभाव.

२. कृषी विकासाचे खालील सिध्दांत विशद करा :

- अ) ल्युई
ब) मेलर

३. भारतातील मोठी, मध्यम व लहान धरणे यासाठी सार्वजनिक क्षेत्राने केलेल्या गुंतवणूकीचे टीकात्मक परिक्षण करा.

४. शेतीतील नवीन तंत्र म्हणजे काय? कृषीतंत्राचा भारताच्या कृषी विकासावर खालील बाबी संदर्भात झालेल्या परिणामाची सविस्तर चर्चा करा :

- अ) दर हेक्टरी उत्पादकता.
ब) श्रमिकांसाठी रोजगार.
क) वास्तव वेतन.

५. अ) वित्तिय क्षेत्रातील सुधारणांच्या भारतातील ग्रामीण पतपुरवठ्यावर झालेल्या प्रभावाचे वर्णन करा.
ब) भारतातील सूक्ष्म वित्ताचे फायदे-तोटे स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोची उत्तरे लिहा :

- अ) ग्रामीण शहरी उत्पन्न विषमता विशद करा.
ब) भारतातील कृषी संशोधनाची भूमिका.
क) वाढाव्या घेण्याची पध्दती स्पष्ट करा.

७. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोची उत्तरे लिहा :

- अ) मध्यस्थ निर्मूलन कायदा स्पष्ट करा.
ब) विदेशी भांडवल व भारतीय शेती.
क) भूमी हक्क सुधारणा व शेतकरी चळवळ.

(3 Hours)

[Total Marks: 100]

N.B. : (1) All questions carry equal marks.

(2) Attempt any four questions.

1. Explain the following:- (25)

- (a) Characteristics of Indian labour market
- (b) Critical evaluation of Theory of Human Capital

2. Discuss the following:- (25)

- (a) Short run demand curve for labour
- (b) Impact of globalization on labour

3. Explain briefly the following:- (25)

- (a) Demand and supply theory of wages
- (b) Subsistence theory of wages

4. Explain the following:- (25)

- (a) Employment security and efficiency
- (b) Various labour legislations in India

5. Explain briefly the social security measures in India. (25)

6. Discuss the following:- (25)

- (a) Class conflict approach to industrial relations
- (b) Role of trade unions in Labour-Management relations

7. Write notes on **any two** of the following:- (25)

- (a) Employment generation policies in India
- (b) Economics of unions
- (c) Contract labour
- (d) Role and functions of ILO

(मराठी रूपांतर)
(३ तास)

(एकूण गुण:१००)

सूचना : १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. खालील बाबी स्पष्ट करा.

- अ) भारतीय श्रम बाजाराची वैशिष्ट्ये
ब) मानवी भांडवल सिद्धांताचे टीकात्मक मूल्यमापन

२५

२. खालील बाबींची चर्चा करा.

- अ) श्रमाचा अल्पकालीन मागणी वक्र
ब) जागतिकीकरणाचा श्रमावर परिणाम

२५

३. खालील बाबींवर टीप लिहा.

- अ) मागणी व पुरवठ्याचा वेतन सिद्धांत
ब) मजुरीचा जीवन निर्वाह सिद्धांत

२५

४. खालील बाबी स्पष्ट करा.

- अ) रोजगार सुरक्षा व कार्यक्षमता
ब) भारतातील विविध कामगार कायदे

२५

५. भारतातील सामाजिक सुरक्षिततेच्या उपाययोजना स्पष्ट करा.

२५

६. खालील बाबी स्पष्ट करा.

- अ) औद्योगिक संबंधांमधील वर्ग संघर्ष दृष्टिकोन
ब) कामगार संघटनांची श्रमिक व्यवस्थापन संबंधातील भूमिका

२५

७. खालील कोणत्याही दोन बाबी स्पष्ट करा.

- अ) भारतातील रोजगार निर्मिती धोरणे
ब) सहकारी संघाचे अर्थशास्त्र
क) कंत्राटी कामगार
ड) ILO ची भूमिका व कार्ये

२५

M.A. (PART – II)**-: ECONOMICS:-****Development Economics****(Paper – III) (June-2019)****Q.P. Code : 39924****[3 Hours]****[Marks: 100]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Attempt any **four** questions.
  2. **All** questions **carry** equal marks.

1. Explain any **two** of the following : 25
- (a) Balanced v/s unbalanced growth.
  - (b) W.W. Rostow Model.
  - (c) Big-Push theory.

2. Write notes on any **two** of the following : 25
- (a) Absolute and conditional convergence
  - (b) AK Model
  - (c) Some empirical regularities about growth.

3. Explain in detail any one Dependencia theory of development. 25

OR

Explain the fundamentals of the development school of Economics and the various strategies of growth it promulgates.

4. Write an essay on under nutrition and labour market. 25

OR

Explain efficiency wage hypothesis.

5. Explain any **two** of the following : 25
- (a) Financial repression
  - (b) Contractionary devaluation
  - (c) Exchange rate targeting.

6. Write an essay on Revised minimum Standard Model. 25

7. Write short notes on any **two** of the following : 25
- (a) Role of human capital
  - (b) Low level equilibrium trap
  - (c) Economics of child labour
  - (d) Structural adjustment programmes.

Turn Over

२
(मराठी रूपांतर)
(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. खालीलपैकी दोन संकल्पना स्पष्ट करा : २५
(अ) संतुलीत आणि असंतुलीत वृद्धी
(ब) डब्लु डब्लु रोस्टो प्रतिमान
(क) जोराचा धक्का प्रतिमान
२. खालीलपैकी दोहोंवर टिप लिहा : २५
(अ) निरपेक्ष व सशर्त एकवाक्यता
(ब) ए. के. प्रतिमान
(क) वृद्धी संबंधातील काही अनुभवाधिष्ठित नियमिमता
३. एखादया महत्वपूर्ण परावलंबत्व विकास सिद्धांताचे स्पष्टीकरण दया. २५
किंवा
अर्थशास्त्राच्या विकासात्मक विचार धोरणा मुलभूत तत्वाचे आणि विचार धोरणे पसरवलेल्या वृद्धीच्या विविध व्यूहरचनाचे स्पष्टीकरण दया.
४. अर्धपोषण व श्रमबाजार यावर निबंध लिहा. २५
किंवा
कार्यक्रम वेतनगृहीत स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न स्पष्ट करा : २५
(अ) वित्तीय दडशाही
(ब) संकुचीत अवमूल्यन
(क) विनिमय दर लक्ष ठरविणे.
६. सुधारित किमान मानक प्रतिमानावर निबंध लिहा. २५
७. खालीलपैकी दोहोंवर टिप लिहा. २५
(अ) मानवी भांडवलाची भूमिका
(ब) कमी पातळीच्या समतोल साफळा
(क) बालकामगारांचे अर्थशास्त्र
(ड) रचनात्मक समायोजन धोरण.

M.A. (PART - II)

-: ECONOMICS:-

Public Economics

(Paper - IV) (June-2019)

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt **any four** questions.
  2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Explain the following. (25)

- a) Functions of the government.
- b) Arrow's Impossibility theorem.

Q.2 Discuss the following. (25)

- a) Optimal conditions for provision of local public goods.
- b) Clarke Groves tax.

Q.3 Examine the following. (25)

- a) Harberger's model of incidence of corporation tax.
- b) Relationship between optimal taxation and income distribution with reference to linear income tax.

Q.4 Analyse the following. (25)

- a) Inclusion of wealth effect in traditional IS – LM analysis with reference to Silber model.
- b) Solow – Blinder theorem and bond financed deficits.

Q.5 Elaborate on the following. (25)

- a) Macro-economic effects of fiscal deficit.
- b) Twin deficits approach to growth and inertial inflation.

Q.6 Explain the following. (25)

- a) Flypaper effect.
- b) Decentralization theorem.

Q.7 Write notes on **any two** of the following. (25)

- a) Social welfare functions.
- b) Wagner's law of public expenditure.
- c) Value added tax.
- d) Krugman's model of financial crisis.
- e) Federal structure in India.

*****

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ स्पष्ट करा. (२५)
अ) सरकारची कार्ये.
ब) अॅरो अशक्यता प्रमेय
- प्र.२ चर्चा करा. (२५)
अ) स्थानिक सार्वजनिक वस्तूंच्या पुरवठ्यासंदर्भात इष्टतम अटी
ब) क्लार्क ग्रोव्ह कर
- प्र.३ परीक्षण करा. (२५)
अ) निगम करांच्या आपातासंदर्भात हारबर्जर प्रतिमान
ब) सरळ रेषीय उत्पन्न कराच्या संदर्भात, इष्टतम कर व उत्पन्न वाटपातील संबंध
- प्र.४ विश्लेषण करा. (२५)
अ) सिलबर प्रतीमानाच्या संदर्भात परंपरागत IS – LM विवरणामध्ये सांपत्तिक परिणामाची समाविष्टता.
ब) सोलो – बिलंडर प्रमेय व रोख्याद्वारे भरून काढलेली तुट.
- प्र.५ विस्तृतपणे स्पष्ट करा. (२५)
अ) राजकोषीय तुटीचे स्थूल आर्थिक परिणाम.
ब) वाढीचा जुळ्या तुटीचा दृष्टीकोन व स्थिरशील चलन फुगवटा.
- प्र.६ स्पष्ट करा. (२५)
अ) फ्लायपेपर परिणाम.
ब) विकेंद्रीकरणाचे प्रमेय.
- प्र.७ टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) (२५)
अ) सामाजिक कल्याण फलने.
ब) वॅगनरचा सार्वजनिक खर्चाचा नियम.
क) मूल्यवर्धित कर.
ड) क्रुगमन यांचे वित्तीय संकटाचे प्रतिमान
इ) भारतीय संघ-राज्य संरचना.

*****